

Se religioner som en i samfundet

I Tanzania opfordrede den tidligere præsident de religiøse grupper til at tage samfundsansvar. Det kan vi lære af i Danmark, mener Hans Raun Iversen, lektor på Københavns Universitet.

Af Inger Hørup Slot

Du kender det måske: Ungerne er blevet lagt i seng, alt ånder fred og idyl. Men pludselig lyder en lille stemme i mørket: "Jeg er bange". "For hvad", spørger man. "Der ligger et uhyre under min seng", påstår barnet, som ikke helmer, før man har været helt nede på knæ og set, at der intet uhyre er.

På samme måde er det med mange danskere: De er bange for det "uhyre", der kaldes "religion", men i stedet for at kigge under sengen, forsøger de at stoppe al tale om uhyret. Ide Politik satte derfor Hans Raun Iversen stævne for at få ham til at være den voksne, der kigger under sengen for at se, om der er noget at være bange for. Hans Raun Iversen er lektor ved Københavns Universitet og formand for universitetets satsning "Religion i det 21. århundrede". Han erkender, at religion kan misbruges til det mest uhyrlige. Men det kan politik også.

"Der er lige så meget grund til at frygte religion som til at frygte for eksempel socialisme eller kommunisme, for politiske ideologier kan sandelig også misbruges. Der er ingen principielle forskelle, og det er i virkeligheden mit grundsyn: At religion indgår som et bidrag til samfundsforståelse og forståelse af,

hvad der er vigtigt mellem mennesker, på linie med så mange andre ting", siger Hans Raun Iversen. Konsekvensen af det synspunkt bliver derfor, at hvis man skal have lov at ytre sig politisk i dette samfund, må man selvfølgelig også ytre sig religiøst.

"Man råber og skriger om, at religion er en privatsag. Og det er fuldstændig absurd. Man kunne lige så godt sige, at poli-

tik er en privatsag. For politik ER en privatsag. Det er min sag, hvad jeg mener politisk, og din sag, hvad du mener politisk. Hvad vi stemmer, er fuldstændig hemmeligt, ingen kan komme og kigge os i kortene. Selvfølgelig ved vi godt, at politik får offentlige konsekvenser, og derfor er vi også åbne over for, at vi må have en offentlig diskussion. Men netop derfor må religion have fuldstændig samme rettigheder", siger Hans Raun Iversen med et solidt tryk på "fuldstændig". Faren ved at lukke religionen inde i dagligstuerne er indlysende: "Helt basalt er det en indskrænkning af både ytringsfrihed og religionsfrihed. I dag er det de religiøse, som skal forføje sig og fylde noget mindre og holde sig hjemme. Men hvem er det i morgen? Hvad er det så for en gruppering," spørger Hans Raun Iversen.

Play your part

Han er godt bænket bag skrivebordet i sit kontor på tredje sal i Købmagergade i København og har en flot udsigt over byens tage. Lidt senere på dagen skal han overvære den tanzanianske præsident Jakaya Kikwete forelæse på universitetet. Selvom det lyder lovlig flot, at et fattigt uland kan lære højteknologiske IT-Danmark noget som helst, er det faktisk tilfældet, når det gælder religionen og

Under sloganet "Play your part" (spil din rolle, red.) indbød præsident Julius Nyerere i 1970'erne faktisk de religiøse grupperinger til at bidrage alt hvad de kunne til udviklingen af det tanzanianske samfund.

medspiller

dens plads i det offentlige rum. En af Kikwetes markante forgængere, Julius Nyerere (1922-1999), var ikke bange for religionen. Tværtimod så han den som en ressource i samfundet. Under sloganet "Play your part" (spil din rolle, red.) indbød præsidenten i 1970'erne de religiøse grupperinger til at bidrage alt, hvad de kunne til udviklingen af det tanzanianske samfund. Den ide gennemsyrrer stadig det tanzanianske samfund og er ifølge eksperterne årsag til, at religionerne eksisterer fredeligt side om side.

"Men paradoksalt nok var det, første man sagde efter uafhængigheden i 1961 "don't mix religion and politics" (bland ikke religion og politik, red.). Det sagde man, fordi Tanzania på det tidspunkt havde en lille tredjedel kristne, en tredjedel muslimer og så resten, der tilhørte de traditionelle religioner. Enhver kunne se, det kunne være en uheldig situation. Tilmed havde de kristne de højeste, formelle uddannelser, mens muslimerne koncentrerede sig mere om "business". Det kunne der sagtens være kommet en klassisk konflikt ud af", fortæller Hans Raun Iversen. Når Nyerere siden fik en anden

indfaldsvinkel til religion og politik hang det sammen med, at Tanzania var i knæ, og skulle skuden vendes, måtte alle gode kræfter sættes ind. "Nyerere så, at ressourcerne lå hos de religiøse grupperinger. Derfor udfordrede han dem meget klart: Play your part. I store taler understregede han de religiøse grupperingers store, politiske og samfundsmæssige ansvar. Selvfølgelig kan man sige, der er masser af historiske forskelle. Men den gennemgående lære er, at som du har magt, bør du tage ansvar. Og som du har kræfter, bør du bidrage. Og det var det, han sagde: Play your part", lyder det fra Hans Raun Iversen.

I dag spiller for eksempel de kristne græsrodder i Tanzania en stor rolle i udviklingsarbejdet, og faktisk formidles en stor del af den danske ulandsbistand gennem dem. "Men det tankevækkende er, at Tanzania ikke er et enestående eksempel, faktisk anerkender man i de fleste andre af verdens lande de religiøse samfund som en ressource", fortæller Hans Raun Iversen.

Man råber og skriger om, at religion er en privatsag. Og det er fuldstændig absurd. Man kunne lige så godt sige, at politik er en privatsag, fastslår Hans Raun Iversen, lektor på Københavns Universitet og formand for universitetets satsning på "Religion i det 21. århundrede". Foto: Inger Hørup Slot

”Desværre skete der det historisk, at lige inden man begyndte at lave private hospitaler, blev de kirkelige hospitaler og private plejehjem nedlagt.”

Duk jer!

Men i Danmark stejler man ved udsigten til et samarbejde mellem det offentlige og kristne eller for den sags skyld muslimske organisationer. Sådan har det dog ikke altid været.

”I Danmark vil vi have en statslig model, og det vil vi så ikke alligevel, derfor outsourcer vi til private. Men hvilke private?

Hvorfor ikke til det private, holdningsprægede civilsamfund, foreningerne og de religiøse grupperinger? Statsministeren siger ”duk jer, så vi ikke får øje på jer” Desværre skete der det historisk, at lige inden man begyndte at lave private hospitaler, blev de kirkelige hospitaler og private plejehjem nedlagt. Det ville ellers have været en oplagt udfordring, hvis man sagde ”ja, kære Diakonissehus, kære menighedsplejere, nu giver vi jer det tilbage, I tidligere havde. Og sæt så et godt eksempel. Play your part. Vis os, hvordan vi skal gøre det, hvis I kan gøre det bedre. For det ser ud til, vi har nogle problemer.” Det er bare ét område”, siger Hans Raun Iversen, som også gerne ser, at muslimerne spiller med her:

”Der er nogle konkrete områder, hvor kristne grupperinger – og selvfølgelig også muslimske grupperinger - kan bidrage. Hvordan ser et muslimsk plejehjem ud? Eller kan muslimerne fortsat selv tage sig af deres gamle? Hvordan skal de løse deres egne sociale problemer? Hvem skal følge en ældre muslimsk mand hen for at få taget en blodprøve? Hvorfor udfordrer man ikke moskeerne, som jo også har et stærkt socialt element, til at danne netværk og vise, hvordan de vil hjælpe sig selv og hinanden? Der er en masse steder,

hvor det ville være godt at udfordre de kristne eller andre religiøse grupper. Det er det ene aspekt”, siger Hans Raun Iversen.

Det andet aspekt er, at vi som samfund hele tiden må støve vores værdier af og holde dem i hævd for at bevare dem:

”Værdier er ikke noget, du bare kan opfinde frit. De er nødt til at have en forankring i en længere tradition. Den kristne er jo én værditradition, den muslimske en anden, men måske i virkeligheden ikke så langt væk fra den

kristne. I hvert fald ikke hvis moderne muslimer får lov at formulere den værditradition. Men lad dem dog endelig komme frem. Det ville være pragtfuldt”, lyder det fra Hans Raun Iversen.